

CÂU CHUYỆN SẢN PHẨM

Lời ngỏ

Các bạn đọc thân mến,

Với ước tính của Tổ chức Y tế Thế giới, 10% tổng dân số thế giới là người khuyết tật, ở Việt Nam có 15,3% dân số (khoảng 13 triệu người) là người khuyết tật, theo tổng cục thống kê thực hiện năm 2006.

Việt Nam đã có nhiều bước tiến về kinh tế, xã hội, trong đó người khuyết tật đã có những đóng góp đáng kể. Họ đã và đang vượt qua khó khăn và sự đóng góp của họ cũng được ghi nhận.

“Câu chuyện sản phẩm” là câu chuyện về các sản phẩm của 7 anh chị khuyết tật đang là doanh nghiệp và 2 chị là chủ doanh nghiệp nhận lao động là người khuyết tật. Các sản phẩm, ngoài việc được giới thiệu một cách thuần túy, còn là đại diện của những nỗ lực bền bỉ, những sáng tạo không mệt mỏi.

Chúng tôi mong muốn bạn đọc cảm nhận được những điều đó và cùng nhau chúng ta hãy tạo ra những thay đổi để người khuyết tật có thể hòa nhập hơn nữa.

Chân thành cảm ơn nhà tài trợ Irish Aid và những người bạn tình nguyện đã đồng hành và hỗ trợ chúng tôi trong suốt thời gian thực hiện cuốn sách này.

Trung Tâm Khuyết Tật Và Phát Triển (DRD)

MÓC LEN THY PHỤNG

Nếu chưa từng nhìn thấy một chiếc dài móc len bao giờ, có lẽ nhiều người sẽ khó tin được, cũng sự mềm mại, duyên dáng ấy, cũng tà áo dài tha thoát ấy lại được móc từ chất liệu len. Chị Bùi Xuân Thy Phụng, chủ cửa hàng áo dài móc len Thy Phụng, đã dày công làm ra được những sản phẩm như thế, từ kinh nghiệm 20 năm đan móc len, làm tranh len vựn của mình! Vốn thích làm những gì mới lạ và độc đáo, người phụ nữ khuyết tật này đã tự mày mò mất hơn một tháng trời để móc ra được chiếc áo dài len đầu tiên, đẹp đến mức rất nhiều người ngạc nhiên khi chạm thử. Theo chị Phụng, loại áo dài này tùy thuộc rất nhiều vào việc lựa chất liệu sợi len và mũi móc.

Sẽ không đơn giản chút nào khi mỗi ngày chị Phụng lại tỉ mỉ cẩn đo từng hàng, từng mũi để tạo khuôn áo, tạo hình hoa tiết, phối màu; nhưng khó nhất vẫn cổ áo, eo áo, tà áo, làm sao để vừa tạo được điểm nhấn tinh tế, vừa ra được nét duyên của chiếc áo dài. Sản phẩm hoàn toàn làm thủ công, thường phải mất trên dưới ba tuần mới được một chiếc. Kì công là vậy, nhưng với chị Phụng, lần nào xong cũng thấy vui, cũng một phần vì nó đặc trưng, ít người làm được, sản phẩm thường chỉ dành cho những người thích chơi hàng độc. Bạn đã mua một lần thử chưa? Áo dài tuy móc len nhưng mặc vẫn đẹp, sang, kín đáo, mà lại chẳng kén... thời tiết chút nào!

Độc đáo áo dài móc len

CỬA HÀNG ÁO DÀI

218/27 Lê Phụng Hiểu, p. Lộc Tiến, Bảo Lộc. Là thành quả phấn đấu từ ước mơ thuở nhỏ của chị Phụng. Hiện áo dài móc len tại đây giá dao động từ 1,5 – 3 triệu đồng/cái; áo dài lửng: 1,3 – 1,4 triệu đồng/cái. Ngoài ra, cửa hàng còn bán thêm nhiều loại sản phẩm nhỏ xinh xắn khác cũng làm từ len vụn như: móc khóa, túi đựng điện thoại, USB, mũ, khăn, tranh len vụn,....

Bước vào cơ sở tranh thêu tay Dorcas (lô P16, Nguyễn Hữu Hào, P.6, quận 4, TP.HCM) thật dễ choáng ngợp bởi một không gian tranh đậm sắc. Những khung tranh rất lớn về phong cảnh, làng quê sinh động; những tranh thêu sắc hoa rất thắm; những khuôn mặt người nhiều cảm xúc... Nhưng có lẽ dễ hút ánh nhìn nhiều người hơn cả là bức tranh thêu thiếu nữ bên hoa cúc quỳ. Viển sáng và khuôn mặt nghiêng, mái tóc xõa dài ẩn trong nền tối, bên khóm cúc quỳ sức sống mãnh liệt, như mang một nỗi u hoài muôn thuở. Thiếu nữ là hoa, hoa là thiếu nữ...

Chị Huỳnh Huệ Liên, chủ cơ sở Dorcas, chia sẻ rằng, nghệ thuật thêu tranh ngoài kĩ thuật (phối chỉ, màu sắc, mũi thêu càng kĩ tranh càng đẹp...), thì còn tùy vào người thêu và “khoảnh khắc xuất thần”. Cùng một bức tranh, cùng một người thêu nhưng cái hồn của tranh thêu thời điểm này sẽ không thể như tranh thêu thời điểm khác. Nếu nhiều người từng bị mê hoặc bởi nụ cười bí ẩn của nàng Mona Lisa ở bức tranh Nàng Mona Lisa của Leonardo da Vinci, hẳn khi nhìn bức tranh thêu lại tác phẩm này tại Dorcas, cũng sẽ ít nhiều cảm xúc tương tự. Đó là nhờ tay người thêu. “Chỉ một mũi kim thôi cũng có thể khiến ánh mắt, nụ cười người trong tranh khác đi”, chị Liên nói. Có lẽ vì vậy, với bất cứ bức tranh chân dung nào, người phụ nữ khuyết tật này luôn là người đảm nhiệm phần khó nhất: đôi mắt, khuôn miệng; và là người cuối cùng hoàn tất mọi bức tranh.

Giữ nét duyên trong hồn tranh thêu tay truyền thống

CƠ SỞ TRANH THÊU TAY DORCAS

Gần 30 năm gắn với nghề thêu tay truyền thống, và gần bảy năm Dorcas trụ vững sau nhiều biến cố, chị Liên chia sẻ: “hạnh phúc với nghề”! Không chỉ vậy, Dorcas đã trở thành ngôi nhà của nhiều cảnh đồi khốn khổ. Chị không chỉ truyền nghề miễn phí mà còn chạy khắp nơi tìm đầu ra cho sản phẩm của học trò. Vài năm gần đây, tranh thêu chũ thập được nhiều người chuộng, nhưng ngay cả khi dạy nghề, với loại tranh đơn giản này, chị cũng yêu cầu học trò không thêu theo mẫu in sẵn, mà phải nhìn mẫu thêu lại. Bởi chị tâm niệm: vậy mới giỏi nghề, và mỗi sản phẩm cho khách hàng cần là một tác phẩm đẹp nhất có thể!

CƠ SỞ ĐAN LEN PHƯỚC ĐÀO

Sau một buổi sáng dạy móc len cho chị em phụ nữ có hoàn cảnh khó khăn, dù mệt thở không ra hơi, nhưng khi nói về những sản phẩm len của mình. Chị Đinh Thị Tuyết Đào, chủ cơ sở đan len Phước Đào (174/12 Lê Văn Lương, P.Tân Hưng, quận 7, TP.HCM) như quên hết mệt, ánh mắt lấp lánh niềm đam mê. Một chiếc áo cổ lọ nữ màu xám chuốt sát nách mềm mại, nhờ những nhấn nhá hình thoi, hạt gạo tinh tế, với chút “buông” tạo eo cao khiến chiếc áo vừa duyên dáng, lại không đơn điệu hay tối màu. Những kiểu váy áo cho trẻ em được điểm xuyến những họa tiết xinh xắn, đáng yêu. Hay kiểu áo ấm cho nam giới trẻ trung, nhã màu sang trọng, và thanh lịch... Chị Đào chia sẻ: “mỗi sản phẩm chị làm ra đều như con của mình”. Và quan trọng hơn, mỗi sản phẩm len đều đẹp là nhờ từng mũi đan móc bằng tay rất kĩ, phù hợp.

Chị Đào cho biết: “sáng tạo là yếu tố giúp chị chưa bao giờ thấy mệt mỏi với nghề”. Đi đâu, làm gì chị cũng để ý những chi tiết để sáng tạo trong sản phẩm của mình. Mê đến mức, dù đêm khuya đến mấy mà chưa ra kiểu thì vẫn thức cho đến khi nào xong. Chị không chỉ sáng tạo trong những sản phẩm chủ đạo hiện nay của cơ sở (áo, nón, vớ), mà còn tìm tòi sáng tạo ở những sản phẩm khác như túi xách, nữ trang,...

Hiện nay, cứ sáu tháng, chị Đào lại cho làm những mẫu mã mới. Không chỉ có nhiều khách tìm đến trực tiếp cơ sở qua truyền miệng, sản phẩm của người phụ nữ khuyết tật này còn đã đi vào 40 siêu thị Coopmart trên cả nước, các cửa hàng thời trang, ra chợ. Sài Gòn không phải là nơi cho sản phẩm len, thì hàng của chị được chuyển ra miền Bắc, miền Trung, và cả nước ngoài... “Tôi luôn tự mình trang trí lại, hoàn tất sản phẩm, để mỗi sản phẩm len của mình được độc, lạ so với thị trường”, chị Đào chia sẻ bí quyết thành công của mình.

TRANH BUỚM ÁNH KIM

Mỗi cánh bướm là một vẻ đẹp tuyệt tác và bí ẩn của thiên nhiên, và khi nó được đưa vào tranh với đầy đủ nguyên vẹn vẻ đẹp đó, để biến hóa thành những vẻ đẹp khác, đó là cả một nghệ thuật. Người phụ nữ khuyết tật Vũ Thị Nguyệt Ánh đã làm được điều như thế bằng tất cả tình yêu của mình dành cho loài côn trùng nhỏ bé này. Chơi với bướm từ nhỏ, chị chia sẻ “muốn giữ lại vẻ đẹp này của tạo hóa, vì vòng đời của bướm rất ngắn, chỉ từ 3-5 ngày”. Và những bức tranh bướm từ đó ra đời. Ban đầu chỉ là tranh con bướm, sau là tranh cánh bướm, đòi hỏi kỹ thuật phức tạp và độ khó hơn rất nhiều lần.

Chị Nguyệt Ánh cho biết để có được những bức tranh đẹp, ngoài phổi màu, chị phải mày mò học cách lưu giữ được màu sắc tự nhiên của bướm, phấn bướm bằng xử lý thủ công, giúp tranh không phai màu, chưng được thời gian rất lâu. Rồi học cách nuôi bướm, nhân giống các loài bướm để có được nguồn nguyên liệu ổn định. Nhưng khó nhất vẫn là công đoạn đưa cánh bướm vào tranh, để từ vẻ đẹp đó sẽ biến hóa thành những vẻ đẹp thiên nhiên, hơi thở, chân dung cuộc sống khác. Dù chưa học qua trường lớp hội họa nào, nhưng bằng niềm đam mê và sự mẫn cảm đặc biệt của mình với loài côn trùng này, chị Nguyệt Ánh đã tạo ra được những bức tranh đi xa hơn vùng đất Lâm Đồng mình đang sống, không chỉ trong nước mà cả ngoài nước.

Có lẽ nếu không có một tình yêu đặc biệt lớn dành cho bướm, chị Nguyệt Ánh sẽ khó có thể tỉ mỉ nâng niu, giữ gìn và đưa được nguyên vẹn vẻ đẹp ấy vào trong tranh, và chị cũng sẽ khó có được những am hiểu về thế giới loài bướm nhiều như hiện nay. Hiểu là để đưa được nét đẹp tinh tế nhất của loài bướm cho cuộc đời!

Mỗi bức tranh bướm của chị Nguyệt Ánh có giá từ 300 ngàn đồng – 5 triệu đồng. Ngoài ra, chị còn thêu tranh theo yêu cầu và ý tưởng của khách hàng. Địa chỉ liên hệ: 16/2 Lộc Châu, thành phố Bảo Lộc, Lâm Đồng.

CƠ SỞ THỔ CẨM

MANYIM

Bạn có biết chiếc túi xách xinh xắn này. Có điểm gì đặc biệt không?

Nó vốn là chiếc váy của người phụ nữ H'Mông đấy! Giải thích điều thú vị này, chủ nhân làm ra sản phẩm, Trương Thị Như Ý, chủ cơ sở thổ cẩm MANYIM, cho biết: người H'Mông không dệt vải để bán bao giờ, mà chỉ để làm váy. Vì vậy, để có được chất liệu vải thổ cẩm dệt tay hiếm, với sắc màu sắc sỡ hài hòa này, Như Ý đã mua lại váy của những người phụ nữ H'Mông.

Từ đây, cô gái trẻ khuyết tật Như Ý sáng tạo ra nhiều mẫu túi xách khác nhau, đơn giản nhưng vẫn mang nét hiện đại. Đặc biệt, những nếp vát, “ren” vát không hề bị bỏ đi, mà được cô tận dụng sáng tạo thành những kiểu túi xách lạ, điệu đà và duyên dáng. “Các túi xách loại này rất được khách hàng chuộng khi đem ra thị trường, đặc biệt là khách nước ngoài”, Như Ý cười khoe.

Cơ sở của Như Ý khá đa dạng mặt hàng: móc khóa, thú điện thoại, hộp bút, ba lô, túi xách lớn nhỏ... Mỗi loại là một sự đầu tư đam mê của cô gái 24 tuổi người Chăm này. Cô làm sống lại kiểu túi thuở xa xưa của dân tộc Chăm mình vào sản phẩm, rồi những mẫu túi của dân tộc Thái, người Nhật, Lào, Thái Lan,... Không chỉ vậy, sự kết hợp hình dáng các con thú cách điệu ngộ nghĩnh với những chấm chút trong mũi may, lớp vải lót

bên trong sản phẩm, hẳn sẽ làm hài lòng nhiều khách hàng khó tính.

Quan niệm sản phẩm quan trọng nhất vẫn là chất lượng và mẫu mã, Như Ý bảo, để phân biệt đâu là thổ cẩm giả từ Trung Quốc với thổ cẩm của người Chăm, H'Mông, Mai Châu,... thì phải dựa vào chất liệu vải và hoa văn. Hoa văn thổ cẩm giả không nổi và đẹp như ở thổ cẩm thật. Vì vậy, mọi nguồn thổ cẩm cô lấy về đều được đảm bảo, đa số là từ người dân ở quê cô (Bình Thuận). “Hiện hàng mình gửi các mối đều phải nhận tiền chậm, nên khó khăn không ít, công nhân đã phải tạm thời nghỉ. Nhưng mình nhất định sẽ thử lại hết sức một lần nữa, để sau này không hối tiếc!”, Như Ý chia sẻ.

Giá các sản phẩm thổ cẩm MANYIM khá mềm so với các sản phẩm cùng loại trên thị trường hiện nay: từ 20.000 – 400.000 VND. Địa chỉ cơ sở: 281/64/2 Lê Văn Sỹ, Phường 1, quận Tân Bình, TP.HCM.

“Đốt” ước mơ trên những khung hình gỗ

KHUNG HÌNH BÚT LỬA

Bên cạnh có mặt ở các chợ, bước đầu các sản phẩm của Thanh Quốc đã xuất hiện ở nhiều hệ thống nhà sách lớn, cửa hàng phân phối đồ lưu niệm trên địa bàn TP.HCM. Giá bỏ mối từ 20.000 – 60.000 VND. Địa chỉ cơ sở: 248B đường Tân Chánh Hiệp 5, P. Tân Chánh Hiệp, quận 12, TP.HCM.

Bằng một thứ “màu đơn sắc” được vẽ từ vết cháy sém của lửa trên mặt gỗ, những khung hình của anh Trương Thanh Quốc, chủ cơ sở khung hình bút lửa Thanh Quốc, dường như trở nên sinh động và lạ hơn. Nét thanh, nét đậm sẽ tùy vào tay người, lúc vui lúc buồn mà khác nhau, không rập khuôn cùng một mẫu một nét thường thấy.

Khi nói đến nghệ thuật bút lửa, người ta dễ nghĩ ngay đến Đà Lạt, nơi từ lâu đã nổi tiếng với những sản phẩm lưu niệm khắc trên gỗ thông tặng cho du khách. Còn anh Quốc thì học vẽ bút lửa từ những năm tháng làm thủ công mỹ nghệ, in lụa trước đây của mình ở TP.HCM. Nhưng không vì vậy mà anh thiếu tự tin. Bút lửa dường như đã trở thành một niềm vui của lựa chọn và đam mê, nên Quốc bảo: “bản thân sẽ càng ý thức được hơn trách nhiệm và sáng tạo mỗi khi đặt nét vẽ lên khung hình”! Với Quốc, mỗi khung hình là một bức tranh thể hiện sống động các

khía cạnh của cuộc đời, là nơi anh gửi niềm tin và mơ ước về một cuộc sống tốt đẹp hơn. Đó là khung hình ghép gồm hai khung chữ nhật và hai khung vuông nhỏ ở hai bên, tượng trưng cho gia đình đầm ấm, hạnh phúc; hay khung cách điệu chữ “Love” thể hiện khát vọng tình yêu lứa đôi;...

Nhắc đến Quốc, có lẽ bất cứ ai dù lần đầu mới gặp cũng dễ bị ấn tượng bởi khuôn mặt luôn sáng bừng nụ cười lạc quan ở anh. Và sẽ càng cảm phục hơn khi biết rằng sau những khung ảnh đẹp này là cả một sự nỗ lực phi thường. Từ một chàng trai khuyết tật tinh lá, anh bắt đầu bằng tích góp từng đồng từ chiếc khung hình bán đảo, để có được một cơ sở sản xuất như hiện nay. Và cứ thế, Quốc vẫn từng ngày “đốt” ước mơ của mình trên các khung ảnh, nơi cất giữ những dấu ấn cuộc đời của mỗi con người...

KHẨU TRANG THẢO DƯỢC

Các loại sản phẩm thảo dược của Thiên Tâm giá từ 30.000 – 1 triệu đồng. Bạn đọc có thể tìm hiểu thêm thông tin tại <http://thientam.net/> hoặc địa chỉ: 236/12/4 Điện Biên Phủ, quận Bình Thạnh, TP.HCM.

Gối chườm nóng thảo dược, túi chườm nóng muối hạt, trà ngâm chân giải độc, gối ngủ thảo dược... có lẽ là những sản phẩm còn chưa được biết đến nhiều trên thị trường hiện nay. Có công dụng ưu tiên phòng bệnh và tạo sức đề kháng tốt, những sản phẩm này được dùng trị những chứng bệnh ban đầu như: cảm lạnh, sốt, ho, suyễn, hành kinh đau bụng, đau cổ gáy, vai, giúp giảm đau dễ ngủ cho người bệnh nặng... Chị Trần Thị Trung Thuận, giám đốc Công ty TNHH MTV SX TM DV Thiên Tâm cho biết, từ việc sử dụng rất hiệu quả và lành tính các phương pháp dân gian cho phòng và trị bệnh của bản thân, chị đã mạnh dạn kinh doanh những sản phẩm này.

Dựa trên cơ sở hương vị liệu (lá xông), thủy triết liệu (ngâm) và tẩm lá, “bí mật” bên trong mỗi sản phẩm của công ty đều chỉ gồm lá và khoáng chất. Chị Thuận tâm niệm, “quần áo là bên ngoài, mùi hương là nội tâm bên trong”, vì vậy sản phẩm làm ra luôn cần được chăm chút hơn. Các loại thảo dược không phơi nắng mà chỉ phơi bằng gió để giữ lại mùi hương, sau đó giữ nguyên dạng lá, không chiết xuất ra tinh dầu hay như những cách khác mà người ta hay làm để giữ bí quyết...

“Tôi rất mong góp phần tạo thói quen dùng lá thay cho việc còn lạm dụng thuốc tây ở nhiều người, để chăm sóc sức khỏe bền vững”, chị Thuận nói. Còn riêng chia sẻ về việc công ty sử dụng lao động là người khiết tật, chị Thuận tâm sự: “hồi mới lập nghiệp, chị được bạn Nguyễn Công Hùng (được mệnh danh là Hiệp sĩ công nghệ thông tin – đã mất) giúp nhiều, và điều đó đã ảnh hưởng lớn đến suy nghĩ của mình”. Chị bảo: “nhân lao động khuyết tật nghĩa là chúng tôi đồng hành, chứ không phải hỗ trợ họ!”. Tất nhiên, mỗi lao động đều được quan tâm để ai cũng phát huy được thế mạnh, sở trường bản thân...

THIỆN TÂM HƯƠNG

Những vòng giấy puli mềm mại, dai chắc được cắt và cuộn tròn tỉ mẩn, cẩn thận; rồi cũng từ bàn tay khéo léo mà hình thành nên những con voi, con ngựa, con ếch, con rùa, chim cánh cụt... độc đáo, ngộ nghĩnh. Chúng trở nên múp míp, dễ thương hơn bởi “kỹ thuật” sắp xếp, đưa đẩy khéo léo bằng “quy tắc” các vòng tròn! Và cũng không kém phần tinh tế!

Nhưng nếu không nói ra, chắc khó ai biết những sản phẩm đẹp này lại được làm trực tiếp từ đôi tay của những người thiểu năng, khuyết tật vận động. Bởi khi đặt chúng trên bàn thi trường, người ta chỉ có thể biết nó mang nhãn mác của công ty TNHH Thiện Tâm Hương – như bao kí hiệu nhãn mác khác, không có sự phân biệt. Bà Võ Kim Hương, giám đốc công ty cho biết: chưa bao giờ một sản phẩm bị làm hời hợt, dù chỉ cần một lần cuốn, đẩy sai thoi, vật liệu này sẽ bị vứt bỏ, không thể sử dụng lại được. Chưa kể, nguyên vật liệu là giấy puli nhập từ Đài Loan, có khả năng chịu nước cao hơn các loại giấy thường...

Công ty TNHH Thiện Tâm Hương được thành lập năm 2007, địa chỉ: 134 Ngô Tất Tố, phường 22, quận Bình Thạnh, TP.HCM. Bạn đọc có nhu cầu có thể tham khảo thêm thông tin tại: thientamhuong.com

Không chỉ làm thú giấy, theo bà Hương, lao động khuyết tật của công ty còn làm nhiều sản phẩm khác như: túi môi trường, hoa giấy, khẩu trang; hợp đồng may đồng phục cho các trường học, công ty... với nhiều mẫu mã, kiểu dáng phong phú.

Hiện nay, đa số sản phẩm công ty đã có mặt ở nhiều siêu thị, nhưng theo bà Hương, vẫn còn nhiều khó khăn. Nhất là khi tình hình kinh tế ngày càng khó khăn, công ty vừa phải lo tìm và mở rộng thị trường cho sản phẩm đầu ra, vừa phải đảm bảo chi phí ăn uống, sinh hoạt và lương của gần 20 lao động khuyết tật hiện nay (lao động khuyết tật đến công ty tìm việc, học việc đều được hỗ trợ miễn phí về mọi mặt). Nhưng dù khó khăn vậy, thì khi nhắc đến các sản phẩm của công ty, bà Hương vẫn tự tin, tự hào – như một lời nhắn nhủ: người khuyết tật muốn mọi người nhìn vào giá trị lao động của họ trên chất lượng sản phẩm!

